

BẢN TIN VỀ NAN BUÔN BÁN ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

env
TRUNG TÂM GIÁO DỤC THIÊN NHIÊN

QUY I / 2015

VIỆT NAM

Tăng cường thực thi pháp luật về bảo vệ rùa biển

- 2 Bồi hoàn cho chủ trại gấu - Một ý tưởng không sáng suốt
- 3 Từng bước chấm dứt vi phạm về tiêu thụ ĐVHD tại các thành phố lớn
- 3 Chú ý: Nghị định mới điều chỉnh cách thức xử lý tội phạm về ĐVHD
- 5 Buôn bán tê tê là vi phạm hình sự

Bồi hoàn cho chủ trại gấu - Một ý tưởng không sáng suốt

Số lượng gấu nuôi nhốt trong các trang trại tại Việt Nam hiện đang tiếp tục suy giảm, từ hơn **4.300** cá thể (năm 2005) còn khoảng **1.250** cá thể (đầu năm 2015). Trong bối cảnh đó, tại một số địa phương, vẫn đề bồi hoàn để chủ trại chuyển giao gấu nuôi nhốt cho Nhà nước đã được đưa ra thảo luận.

Có lẽ, quan điểm bồi hoàn để chuyển giao gấu này xuất phát từ nguyên nhân cho rằng các chủ trại sẽ “mất trắng” khoản tiền đầu tư để mua và nuôi nhốt gấu.

ENV tin rằng đây là một suy nghĩ rất lệch lạc. Chính lối suy nghĩ này đã khiến cho các loài động vật hoang dã (ĐVHD) của Việt Nam, đặc biệt là các loài nguy cấp, đứng trước nguy cơ diệt vong. Hầu hết gấu nuôi nhốt tại các trang trại hiện nay đều bị săn bắt trái phép từ tự nhiên khi còn nhỏ. Các chủ trại gấu đã nuôi nhốt chúng trong nhiều năm và làm giàu từ việc trích hút, buôn bán mật gấu trái phép.

Quyết định số 47/2006/QĐ-BNN, một trong những văn bản hướng dẫn đầu tiên của Nhà nước về quản lý gấu nuôi nhốt, đã khẳng định gấu không thuộc quyền sở hữu của chủ trang trại nuôi nhốt mà thuộc sự quản lý của Nhà nước. Cho dù không có sự tồn tại của Quyết định này thì thực tế là các cá thể gấu nuôi nhốt đã bị săn bắt từ tự nhiên và buôn bán trái phép, do đó khi phát hiện, chúng cần ngay lập tức bị tịch thu theo đúng quy định của pháp luật. Nếu không phải vì số lượng bị phát hiện quá lớn thì toàn bộ gấu nuôi trong các trang trại phải bị tịch thu khi Chính phủ bắt đầu chiến dịch chấm dứt tình trạng nuôi nhốt gấu lấy mật tại Việt Nam từ năm 2005. Không những vậy, các chủ trại gấu cũng phải bị trừng trị nghiêm khắc cho những vi phạm nghiêm trọng quy định pháp luật về bảo vệ ĐVHD. Tuy nhiên, các chủ trại này đã rất may mắn vì không những không bị trừng trị mà còn được Chính phủ “nhân nhượng” cho phép tiếp tục nuôi gấu nếu cam kết không khai thác và buôn bán mật gấu.

Chính vì vậy, thật khôi hài khi các chủ trang trại đòi tiền đền bù cho việc chuyển giao gấu và một số cơ quan chức năng địa phương dường như đang ủng hộ yêu cầu vô lý này.

Một nguyên tắc chung được mọi xã hội công nhận là những kẻ phạm pháp không được hưởng lợi từ tội ác mà chúng gây ra cũng như bằng chứng vi phạm trong bất cứ trường hợp nào cũng không thể để tội phạm tiếp tục lưu giữ. Chính vì thế, kẻ cắp không bao giờ

được bồi thường cho chiếc xe mà chúng đã “ăn trộm”, những kẻ buôn bán ma túy cũng không được bồi thường cho số ma túy đã bị các cơ quan chức năng tịch thu và tội phạm buôn bán vũ khí trái phép không có quyền đòi bồi thường cho số vũ khí bị phát hiện. Nguyên tắc này cần được áp dụng kiên quyết đối với chủ trại gấu, những người đã mua bán, kinh doanh trái phép mật và các bộ phận của loài động vật được bảo vệ ở mức độ cao nhất bởi các quy định của pháp luật này. Các loại hình tội phạm liên quan đến ĐVHD, đặc biệt là các loài nguy cấp, quý, hiếm như hổ, gấu cần phải bị xử lý nghiêm minh theo pháp luật mà không nên được khoan nhượng.

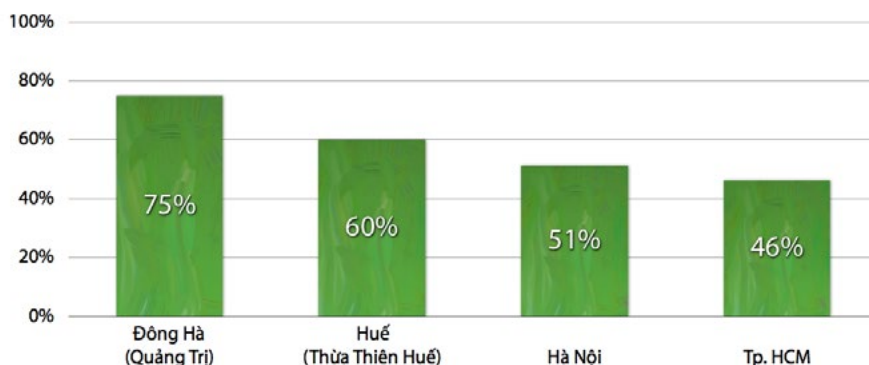
Bồi thường cho các chủ trại gấu không những vô tình tiếp tay cho hành vi vi phạm pháp luật nghiêm trọng mà còn gia tăng rủi ro đối với loài ĐVHD nguy cấp này khi tạo nên thị trường cho việc buôn bán gấu nuôi nhốt. Nếu tiền lệ được tạo ra, các chủ trại gấu khác cũng sẽ đạt được những thỏa thuận tương tự. Do đó, “bán gấu cho Nhà nước” trở thành một “ngành kinh doanh” có lời đối với những kẻ đáng lẽ phải bị pháp luật trừng trị. Kỷ cương của Nhà nước, của xã hội chính vì thế sẽ bị đe dọa nghiêm trọng.

Với quyết tâm của lãnh đạo 12 Quận tại Hà Nội, Hồ Chí Minh cũng như các thành phố Huế (Thừa Thiên Huế) và Đông Hà (Quảng Trị), chiến dịch tăng cường thực thi pháp luật nhằm chấm dứt vi phạm về tiêu thụ ĐVHD đã hoàn thành đầu năm 2015. Trong hoạt động này, ENV đã hợp tác chặt chẽ với Ủy ban nhân dân cấp huyện và cấp tỉnh thực hiện chiến dịch với mục tiêu giảm thiểu vi phạm về tiêu thụ ĐVHD tại nhà hàng, quán rượu, khách sạn, cửa hàng chim/thú cảnh, các hiệu thuốc y dược cổ truyền và chợ trên địa bàn các đô thị lớn. Về cơ bản, chiến dịch đã góp phần giảm thiểu khoảng 42% các vi phạm liên quan đến tiêu thụ ĐVHD.

Mục tiêu của ENV là các cơ quan chức năng địa phương xử lý thành công ít nhất 95% tổng số vụ vi phạm liên quan đến ĐVHD được phát hiện qua khảo sát. Nếu đạt được mục tiêu này thì địa phương đó được coi là nơi không có vi phạm về tiêu thụ ĐVHD. Trên con đường tiến tới mục tiêu 95% đó, một số quận đã đạt được những kết quả nhất định.

Trong số 15 địa bàn được khảo sát, thành công nhất là quận Hoàn Kiếm (Hà Nội) với 75% các vi phạm về ĐVHD được xử lý thành công từ khi

Từng bước chấm dứt vi phạm về tiêu thụ ĐVHD tại các thành phố lớn

Bảng 1: So sánh kết quả xử lý thành công vi phạm về ĐVHD sau khi tiến hành chiến dịch tại các thành phố Đông Hà, Huế, Hà Nội và Hồ Chí Minh

chiến dịch bắt đầu vào năm 2013. Quận Đống Đa (Hà Nội) cũng đạt được kết quả khá tích cực, chỉ đứng sau quận Hoàn Kiếm với tỷ lệ xử lý thành công các vi phạm là 66%.

Tổng cộng, đã có 4.974 cơ sở kinh doanh được khảo sát tại 06 thành phố bao gồm cả Vinh và Đà Nẵng – 02 thành phố mới được đưa vào kế hoạch khảo sát. Trung bình, 17% số cơ sở được khảo sát có ghi nhận các dấu hiệu vi phạm liên quan đến ĐVHD. Tuy nhiên tỷ lệ này giữa các địa phương cũng có nhiều khác biệt.

Trong năm 2015, ENV sẽ tiếp tục mở rộng chiến dịch này đến một số địa phương khác, đồng thời tiếp tục thực hiện chiến dịch lần hai tại 08 quận ban đầu ở Hà Nội và Hồ Chí Minh.

Kết quả khảo sát và đánh giá hiệu quả công tác xử lý vi phạm về ĐVHD tại các địa phương cũng sẽ sớm được công bố trực tuyến. Đây là nỗ lực nhằm tạo điều kiện cho cơ quan chức năng cũng như người dân có căn cứ để so sánh năng lực thực thi pháp luật về bảo vệ ĐVHD tại các tỉnh, thành phố lớn trong cả nước.

TƯ VẤN THỰC THI

CHÚ Ý

Nghị định mới điều chỉnh cách thức xử lý tội phạm về ĐVHD

Chính phủ vừa ban hành Nghị định 40/2015/NĐ-CP để xử lý mâu thuẫn giữa một số quy định của Nghị định 157/2013/NĐ-CP được ban hành ngày 11/11/2013 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính về quản lý rừng, phát triển rừng, bảo vệ rừng và quản lý lâm sản và Điều 190 Bộ luật Hình sự (2009).

Theo Nghị định 40/2015/NĐ-CP, các loài được liệt kê trong Danh sách loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ ban hành kèm theo Nghị định 160/2013/NĐ-CP không thuộc phạm vi điều chỉnh của Nghị định 157/2013/NĐ-CP. Điều này có nghĩa là các vi phạm liên quan đến bắt cứ loài ĐVHD nguy cấp, quý, hiếm được

Đối tượng bị phát hiện với xác voc Hà Tĩnh sấy khô dùng để bào chế thuốc
Ảnh: Hạt Kiểm lâm Vườn quốc gia Phong Nha – Kẻ Bàng

ưu tiên bảo vệ nào thuộc Nghị định 160/2013/NĐ-CP cho dù loài đó có đồng thời thuộc Nghị định 32/2006/NĐ-CP hay không đều phải bị xem xét truy cứu trách nhiệm hình sự.

Mọi hành vi *săn bắt, giết, vận chuyển, nuôi, nhốt, buôn bán trái phép ĐVHD* thuộc danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ hoặc vận chuyển, buôn bán trái phép bộ phận cơ thể hoặc sản phẩm của loài này đều bị xử lý hình sự theo quy định tại Điều 190 Bộ luật Hình sự (2009).

Tăng cường thực thi pháp luật về bảo vệ rùa biển

Quy định pháp luật

Năm loài rùa biển của Việt Nam đều được bảo vệ nghiêm ngặt theo quy định tại Nghị định 160/2013/NĐ-CP về tiêu chí xác định loài và chế độ quản lý loài thuộc danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ. Chúng cũng đồng thời được liệt kê trong Phụ lục I của Công ước về buôn bán quốc tế động, thực vật hoang dã quý hiếm (CITES).

Hành vi săn bắt, giết, vận chuyển, nuôi, nhốt, buôn bán trái phép rùa biển hoặc vận chuyển, buôn bán trái phép bộ phận cơ thể, sản phẩm của loài này là hành vi vi phạm pháp luật hình sự.

Cách thức xử lý vi phạm điển hình về rùa biển

Theo quy định của pháp luật, trong mọi trường hợp vi phạm, rùa biển hoặc các bộ phận, sản phẩm của chúng phải bị tịch thu.

Các trường hợp săn bắt có chủ đích, buôn bán, vận chuyển, nuôi nhốt trái phép các loài rùa biển phải được xử lý theo quy định tại Bộ luật Hình sự và Nghị định 160.

Thất bại trong thực thi pháp luật sẽ ảnh hưởng tiêu cực đến công tác bảo vệ các loài rùa biển tại Việt Nam. Nếu người dân nuôi nhốt, buôn bán rùa biển và các bộ phận của chúng mà không bị xử lý nghiêm khắc thì rõ ràng pháp luật đã không được thực thi.

Ý kiến

Việc xử lý nghiêm khắc vi phạm liên quan đến rùa biển cần bắt đầu bằng việc truy cứu trách nhiệm hình sự những đối tượng cầm đầu như Hoàng Mạnh Cường và những kẻ liên quan đến cái chết của hàng nghìn cá thể rùa biển. Nếu chúng ta không thể xử lý hình sự một tội phạm lớn như Cường sau khi phát hiện hàng tấn rùa biển trong nhà kho của hắn thì đồng nghĩa với việc công tác bảo vệ ĐVHD tại Việt Nam đã hiển nhiên thất bại. Làm sao chúng ta có thể truy cứu trách nhiệm một người phụ nữ bán tiêu bản rùa biển trong khi một ông trùm tàn sát hàng nghìn cá thể rùa đang đứng ngoài vòng pháp luật?

Bạn có đồng ý với ý kiến trên không? Hãy lên tiếng!

Cuối năm 2014, cơ quan chức năng đã đột kích vào 06 nhà kho tại Nha Trang và phát hiện trên 10 tấn rùa biển đã chết. Với hàng nghìn cá thể đối mỗi nguy cấp, quý, hiếm được tìm thấy, đây là vụ bắt giữ liên quan đến rùa biển lớn nhất trong lịch sử.

Ảnh chụp đối tượng Hoàng Tuấn Hải trong ngày diễn ra vụ bắt giữ tại thành phố Nha Trang, nơi mà em trai hắn – Hoàng Mạnh Cường đang điều hành mạng lưới chế tác và buôn bán rùa biển lớn nhất cả nước. Hải đã tự đứng ra nhận trách nhiệm đối với số rùa biển được phát hiện trong nhà kho nhằm tạo điều kiện cho em trai mình là Hoàng Mạnh Cường tránh khỏi sự trừng trị của pháp luật.

Bán tiêu bản rùa biển dường như là một vi phạm nhỏ. Tuy nhiên, khi hàng nghìn cá thể rùa biển được bán theo cách thức như vậy để làm vật trang trí thì đây rõ ràng là một mối đe dọa lớn đối với nhóm loài này. Việc cảnh cáo người phụ nữ này chỉ có tác dụng nếu tang vật bị tịch thu và cơ quan chức năng có biện pháp đảm bảo rằng hành vi kinh doanh trái pháp luật này sẽ không tái diễn.

Rùa biển mới nở và trứng ngâm trong rượu. Hiện nay, khi chỉ còn rất ít bãi biển tại Việt Nam có rùa biển đến làm tổ và đẻ trứng, đã đến lúc cơ quan chức năng cần nghiêm túc nhìn nhận các vi phạm liên quan đến rùa biển và thực thi pháp luật nghiêm minh để bảo vệ tất cả 05 loài rùa biển bản địa của Việt Nam.

BUÔN BÁN TÊ TÊ LÀ VI PHẠM HÌNH SỰ

MÙA CAO ĐIỂM BUÔN BÁN TÊ TÊ

Hành vi buôn lậu tê tê diễn ra thường xuyên trong Quý I/2015 với **10** vụ việc được ghi nhận bởi ENV. Số liệu này chỉ phản ánh số lượng các vụ việc mà những đối tượng buôn lậu bị bắt. Con số vi phạm cao đột biến này có thể xuất phát từ nhu cầu thịt ĐVHD tăng cao trong dịp tết cổ truyền Việt Nam và Trung Quốc. Khoảng 930kg tê tê, bao gồm các cá thể đã chết và sống bị tịch thu tại Việt Nam trong khoảng thời gian này.

Tê tê bị vận chuyển trái phép ở Thanh Hóa

Ảnh: conganthanhhoa.gov.vn

Hành vi vi phạm liên quan đến 02 loài tê tê vàng (*Manis pentadactyla*) và tê tê Java (*Manis javanica*) bất kể số lượng, khối lượng và giá trị tang vật phải bị xem xét truy cứu trách nhiệm hình sự theo Điều 190 Bộ luật Hình sự (2009). Yêu cầu này đã được các Bộ ngành có liên quan xác nhận bao gồm Chính phủ, Bộ Công an, Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn và Bộ Tài nguyên và Môi trường.

Ngoài ra, pháp luật cũng **KHÔNG CHO PHÉP BÁN ĐẤU GIÁ TÊ TÊ BỊ TỊCH THU**. Theo quy định hiện hành, các cá thể tê tê bị tịch thu chỉ có thể xử lý bằng các biện pháp sau đây:

(i) Tái thả các cá thể còn sống lại nơi sinh sống tự nhiên phù hợp hoặc chuyển giao cho các Trung tâm cứu hộ nếu ốm yếu hoặc bị thương;

(ii) Chuyển giao các cá thể chết trong quá trình cứu hộ cho cơ quan khoa học, cơ sở đào tạo, giáo dục môi trường, bảo tàng chuyên ngành để nghiên cứu, lưu giữ, giáo dục nâng cao nhận thức cộng đồng; hoặc

(iii) Tiêu hủy đối với các cá thể bị chết do bệnh dịch hoặc không thể xử lý được bằng biện pháp nói trên.

NHỮNG VỤ VIỆC GẦN ĐÂY

Bắc Ninh

Ngày 01/02, cơ quan chức năng đã tịch thu **42** cá thể tê tê Java (*Manis javanica*) trên một xe tải mang biển

kiểm soát giả. Các cá thể tê tê đã quá yếu để thả về tự nhiên nhưng thay vì chuyển giao cho trung tâm cứu hộ, Chi cục Kiểm lâm tỉnh Bắc Ninh đã tiến hành bán đấu giá tang vật trái với các quy định của pháp luật. Hành động này đã gây ra phản nộ trong dư luận vì hành vi bán đấu giá tê tê của cơ quan chức năng tỉnh Bắc Ninh là vô tình tiếp tay cho hành vi buôn bán ĐVHD trái phép (*Hồ sơ lưu trữ số 7965/ENV*).

Hà Tĩnh

Sau khi nhận được tin báo từ người dân, cơ quan chức năng huyện Đức Thọ đã bắt giữ một người đàn ông vận chuyển **09** cá thể tê tê bằng xe máy. Các cá thể tê tê này sau đó đã chết và bị cơ quan chức năng bán đấu giá thay vì tiêu hủy như quy định của pháp luật. Đối tượng bị xử phạt **30** triệu đồng (*Hồ sơ lưu trữ số 7951/ENV*).

Hà Nội

Ngày 08/01, sau khi nhận được tin báo của người dân, Đội cảnh sát phòng chống tội phạm về môi trường, Công an quận Long Biên, Hà Nội đã bắt giữ thành công một vụ vận chuyển tê tê bằng xe máy trên địa bàn. **07** cá thể tê tê Java (*Manis javanica*) được thu giữ và chuyển về Trung tâm cứu hộ Sóc Sơn. Đối tượng vận chuyển cũng bị bắt giữ để phục vụ công tác điều tra (*Hồ sơ lưu trữ số 7909/ENV*).

Kiên Giang

Vào ngày 03/02, Công an Rạch Giá đã tịch thu **08** cá thể tê tê còn sống trên một xe khách đi TP. Hồ Chí Minh. Số tê tê này đã được chuyển tới trung tâm cứu hộ Hòn Me và sau đó được thả vào Vườn quốc gia U Minh Thượng. Tài xế khai nhận được thuê để vận chuyển số tê tê nói trên và phải chịu mức phạt **200** triệu (*Hồ sơ lưu trữ số 7986/ENV*).

Xem tiếp trang 6

Ngày 04/02, Công an Rạch Giá tiếp tục phát hiện **03** cá thể tê tê sống khi kiểm tra một xe khách chạy hướng TP. Hồ Chí Minh. Đối tượng bị phạt **100** triệu đồng. Số tê tê tịch thu đã được thả về tự nhiên (Hồ sơ lưu trữ số 8003/ENV).

Quảng Ninh

Ngày 27/03, Đội cảnh sát phòng chống tội phạm về môi trường, Công an TP. Hạ Long đã phát hiện một xe con chở **52** cá thể tê tê. Chỉ có **03** cá thể được chuyển về Trung tâm cứu hộ Sóc Sơn. **49** cá thể còn lại được thông báo là đã chết (Hồ sơ lưu trữ số 8138/ENV).

Thanh Hóa

Ngày 15/01, Công an tỉnh Thanh Hóa dùng một xe tải vi phạm luật giao thông. Sau khi khám xét kỹ lưỡng, cơ quan công an phát hiện **07** cá thể tê tê Java (*Manis javanica*) còn sống được giấu trong một túi trên xe. Một cá thể sau đó đã chết. **06** cá thể còn lại được chuyển giao cho Chương trình Bảo tồn Thú ăn thịt và Tê tê của Vườn quốc gia Cúc Phương (Hồ sơ lưu trữ số 7926/ENV).

Ngày 03/02, lực lượng cảnh sát giao thông tỉnh Thanh Hóa đã tịch thu thêm **06** cá thể tê tê trên một xe khách tuyến Nghệ An - Hà Nội. Lái xe khai báo được thuê để vận chuyển số tê tê này (Hồ sơ lưu trữ số 7987/ENV).

THÔNG BÁO THAM NHỮNG

Nếu bạn biết cơ quan chức năng nhận tiền hoặc quà của các cá nhân liên quan đến buôn bán, nuôi nhốt ĐVHD trái phép, hãy thông báo đến đường dây nóng của Cục Chống tham nhũng

080 48 228

HỒ SƠ VỤ VIỆC

Bà Rịa - Vũng Tàu

Chủ một cá thể gấu ngựa (*Ursus thibetanus*) (đã đăng ký) quyết định tự nguyện chuyển giao gấu khi không muốn tiếp tục nuôi cá thể này vì mục đích trích hút mật. Ngày 27/03, bắt chấp những khó khăn ban đầu trong việc tìm kiếm và điều phối việc cứu hộ, cá thể gấu đã được chuyển từ Bà Rịa – Vũng Tàu đến Trung tâm cứu hộ Sóc Sơn (Hồ sơ lưu trữ số 7860/ENV).

Chi cục Kiểm lâm Bà Rịa – Vũng Tàu vừa hỗ trợ việc chuyển giao tự nguyện một cá thể vượn đen má trắng (*Nomascus leucogenys siki*) và một cá thể khỉ đuôi dài (*Macaca fascicularis*) từng bị nuôi nhốt tại một khu dân cư. Ngày 23/04 cá thể khỉ đuôi dài đã được thả vào rừng địa phương và cá thể vượn được chuyển giao đến Trung tâm cứu hộ Củ Chi (Hồ sơ lưu trữ số 8129/ENV).

Bắc Kạn

Trong tháng **01**, sau khi nhận được thông tin qua đường dây nóng của ENV, Cục cảnh sát phòng chống tội phạm về môi trường (C49) kết hợp với công an tỉnh Bắc Kạn đã phát hiện và tịch thu một cá thể hổ đông lạnh vừa được chuyển từ Hà Nội đến một khách sạn tại Bắc Kạn để nấu cao. Cá thể hổ này nặng **303** kg và được cắt thành **05** phần. Trong khi khám xét khách sạn, cơ quan chức năng phát hiện thêm **02** túi xương động vật nặng **53** kg, **03** kg

Cá thể vượn được chuyển đến Trung tâm cứu hộ Củ Chi sau thời gian dài nuôi nhốt trong một khu dân cư tại Bà Rịa – Vũng Tàu
Ảnh: Hạt Kiểm lâm Long Điền

mai rùa và một số loại vũ khí. Đối tượng bị bắt giữ và đang trong thời gian chờ khởi tố (Hồ sơ lưu trữ số 7920/ENV).

Bến Tre

Chi cục kiểm lâm tỉnh Bến Tre và Cục Kiểm lâm đã tổ chức chuyển giao **02** cá thể gấu ngựa (*Ursus thibetanus*) sau khi chủ của các cá thể gấu này không muốn tiếp tục nuôi gấu và liên lạc đến cơ quan chức năng địa phương nhờ hỗ trợ. Hai cá thể gấu đã được chuyển đến Trung tâm cứu hộ Gấu Việt Nam ngày 27/03 (Hồ sơ lưu trữ số 8133/ENV).

Xem tiếp trang 7

“Nếu bạn không phải là một phần của giải pháp thì có thể bạn đang là một phần của vấn đề.”

Bình Phước

Ngày 06/02, công an huyện Bù Gia Mập tịch thu xác **04** cá thể voọc chà vá chân đen (*Pygathrix nigripes*) và bắt giữ một người đàn ông có liên quan đến vụ việc (Hồ sơ lưu trữ số 7994/ENV).

Đắk Lắk

Ngày 26/02, cơ quan chức năng địa phương đã tiếp nhận một cá thể cu li từ một công nhân. Người này cho biết đã tìm được cá thể cu li bị lạc trong khu công nghiệp và đưa về nhà nuôi nhằm giữ an toàn cho cá thể này. Cùng ngày, cá thể cu li đã được cơ quan chức năng thả vào rừng Chu Pah (Hồ sơ lưu trữ số 8016/ENV).

Đắk Nông

Ngày 08/01, Chi cục Kiểm lâm tỉnh Đắk Nông tịch thu một cá thể vượn đen má hung (*Hylobates gabriellae*) sau khi nhận được tin báo từ người dân cho biết họ nghe được tiếng hót đặc trưng của loài linh trưởng này tại văn phòng của một công ty gần đó. Cá thể vượn sau đó đã được thả về rừng Quảng Trục (Hồ sơ lưu trữ số 7893/ENV).

Đồng Nai

Ngày 11/03, sau khi nhận được tin báo từ ENV, Hạt Kiểm lâm huyện Định Quán đã kịp thời kiểm tra nhà một đối tượng bị tình nghi buôn bán ĐVHD và tịch thu thịt lợn rừng, một xác khỉ, **02** xác cheo cheo nhỏ, một cá thể dúi và một cá thể rắn sống. Số ĐVHD chết đã bị tiêu hủy. Cá thể sống được thả vào rừng Tân Phú. Đối tượng bị xử phạt **03** triệu đồng (Hồ sơ lưu trữ số 8065/ENV).

Hà Nội

Ngày 28/01, Đội cảnh sát Giao thông, Công an TP. Hà Nội phát hiện xương **20** cá thể voọc chà vá chân đen (*Pygathrix nigripes*) trong một xe khách trên địa bàn huyện Sóc Sơn. Hiện cảnh sát đang tiến hành điều tra vụ việc để tìm ra chủ nhân của số tang vật nói trên. Buôn lậu các sản phẩm từ ĐVHD bằng xe khách là phương pháp được các đối tượng sử dụng thường

Xương 20 cá thể voọc chà vá chân đen bị phát hiện trên một xe khách tại Hà Nội

Ảnh: Công an Sóc Sơn

xuyên bởi phương pháp này thường gây khó khăn cho cơ quan chức năng khi truy tìm chủ sở hữu của hàng hóa (Hồ sơ lưu trữ số 7952/ENV).

1,39 kg sừng tê giác giấu trong đầu tôm hùm bị phát hiện tại Sân bay Quốc tế Tân Sơn Nhất

Ảnh: Baohaiquan.vn

Hải Phòng

Một chủ nhà hàng tại Hải Phòng đồng ý chuyển giao một cá thể diều hâu (*Milvus migrans*) và một cá thể đại bàng cho Chi cục Kiểm lâm Hải Phòng sau khi cơ quan này tiến hành kiểm tra theo tin báo của ENV về việc một số loài chim có nguồn gốc bất hợp pháp đang bị lưu giữ tại đây. Những cá thể chim này sau đó đã được thả vào Vườn quốc gia Cát Bà (Hồ sơ lưu trữ số 7822/ENV).

Thành phố Hồ Chí Minh

Ngày 11/01, Phòng Cảnh sát phòng chống tội phạm về môi trường (PC49) Công an TP. Hồ Chí Minh đã tịch thu **02** xác beo lửa (*Catopuma temminckii*), một xác báo hoa mai (*Panthera pardus*) và **30** cá thể tê tê sống trong một vụ buôn lậu. Đối tượng vi phạm là một mắt xích trong đường dây buôn lậu ĐVHD sử dụng xe cứu thương tại Việt Nam (Hồ sơ lưu trữ số 7925/ENV).

Ngày 13/03, lực lượng Hải quan sân bay Tân Sơn Nhất đã phát hiện **43,5** kg ngà voi Châu Phi được giấu trong hành lý của **02** đối tượng người Việt Nam vừa trở về TP. Hồ Chí Minh từ Angola. Các đối tượng khai nhận đã được thuê để vận chuyển ngà voi về Việt Nam (Hồ sơ lưu trữ số 8084/ENV). Tương tự như vậy, ngày 18/03, Hải quan sân bay Tân Sơn Nhất phát hiện **1,2** kg sừng tê giác và **07** chiếc vòng tay làm từ ngà voi trong hành lý của một hành khách Việt Nam vừa từ châu Phi trở về TP. Hồ Chí Minh (Hồ sơ lưu trữ số 8097/ENV).

Xem tiếp trang 8

“Nơi tốt nhất để bảo vệ các loài ĐVHD là trong môi trường tự nhiên của chúng trước khi chúng bị rơi vào tay của thợ săn và những kẻ buôn lậu.”

Lâm Đồng

Ngày 06/03, Hạt Kiểm lâm Đà Lạt đã phục kích **02** đối tượng đang vận chuyển ĐVHD bằng xe máy. **06** cá thể cây hương (*Viverri culaindica*), **11** cá thể dúi và một cá thể gà rừng (*Gallus gallus*) đã bị tịch thu và thả về rừng địa phương. Mỗi đối tượng sau đó đều phải chịu mức phạt lên tới **18** triệu đồng và tịch thu chiếc xe máy tang vật (Hồ sơ lưu trữ số 8049/ENV).

Ngày 09/03, sau khi nhận được thông báo của người dân qua ENV, Hạt kiểm lâm Lạc Dương đã tịch thu **08** cá thể cu li nhỏ (*Nycticebus pygmaeus*) đang được lưu giữ ở một khu du lịch sinh thái tại địa phương. Chủ khu du lịch cho biết đã từng thả cu li về tự nhiên vài lần nhưng những cá thể này luôn quay lại. Đây là một điều rất khó có thể xảy ra trong thực tế. Các cá thể culi sau đó được chuyển giao cho Trung tâm cứu hộ tại Vườn quốc gia Cát Tiên (Hồ sơ lưu trữ số 8032/ENV).

Ngày 12/03, ENV đã phối hợp với Hạt Kiểm lâm Bảo Lâm tiếp cận một đối tượng rao bán trên mạng một cá thể cây hương (*Viverricula indica*). Bằng nghiệp vụ điều tra, cán bộ Kiểm lâm đã tiếp cận đối tượng và bất ngờ tịch thu cá thể cây hương. Cá thể này sau đó đã được thả vào rừng địa phương (Hồ sơ lưu trữ số 8076/ENV).

Cơ quan chức năng Thanh Hóa tiêu hủy cao hổ sau tịch thu

Ảnh: ENV

Lạng Sơn

Ngày 06/03, Chi cục Hải quan cửa khẩu Cốc Nam đã phát hiện **03** chiếc túi bên trong chứa **11** kg ngà voi Châu Phi trong khi đang kiểm tra các kiện hàng được vận chuyển giữa Trung Quốc và Việt Nam (Hồ sơ lưu trữ số 8100/ENV). Nhân viên hải quan phát hiện chiếc túi khả nghi khi thấy cách thức đóng gói tương tự như một vụ buôn lậu ngà voi diễn ra ngày 06/02 tại chính cửa khẩu này. Kết quả, cơ quan chức năng tịch thu **4,5** kg ngà voi nhưng vẫn chưa tìm ra chủ sở hữu và đối tượng vận chuyển lô hàng này (Hồ sơ lưu trữ số 8417/ENV).

Xem tiếp trang 9

Cộng đồng chung tay ngăn chặn tình trạng buôn bán ĐVHD

Trong Quý I/2015, Phòng Bảo vệ ĐVHD của ENV đã tiếp nhận tổng cộng **145** trường hợp vi phạm mới được thông báo qua đường dây nóng (trung bình khoảng 02 vụ/ngày). **07** vụ việc đã được thông báo qua ứng dụng trên điện thoại thông minh về tội phạm ĐVHD, **69** vụ việc được tiếp nhận qua thư điện tử và **69** vụ việc được thông báo qua đường dây nóng.

Thống kê tội phạm về ĐVHD

Số lượng của các vụ việc được ghi nhận bởi Phòng bảo vệ ĐVHD trong Quý I/2015

Loại vi phạm	Tháng 1	Tháng 2	Tháng 3	Cả Quý I
Buôn lậu và buôn bán lớn	47	40	44	131
Bán hoặc quảng cáo	26	36	87	149
Tàng trữ	67	39	62	168
Săn bắt	3	1	0	4
Khác	0	0	4	4
TỔNG CỘNG *	143	116	197	456

* Các vi phạm này được thông báo từ người dân, cơ quan chức năng, các chương trình điều tra hiện trường và thực thi pháp luật cũng như các thông tin không công khai khác.

“Hổ, vượn, voọc, voi và rất nhiều loài khác đang theo chân tê giác trên con đường tuyệt chủng. Việc ngăn chặn điều đó hoàn toàn phụ thuộc vào bạn trước khi quá muộn.”

Nghệ An

Sau một thời gian theo dõi, Công an huyện Thanh Chương nắm được thông tin về việc một đối tượng đang lưu giữ một cá thể hổ đông lạnh tại nhà. Lực lượng công an đã lên kế hoạch phục kích và bắt quả tang người thân của đối tượng đang vận chuyển **02** xác hổ đông lạnh. Ngày 20/01, cơ quan chức năng tổ chức khám xét và phát hiện cá thể hổ đông lạnh tại nhà của đối tượng. Cá thể hổ được cho là có nguồn gốc từ Lào và vận chuyển đến nhà của đối tượng bằng phương tiện chuyên dụng (Hồ sơ lưu trữ số 7935/ENV).

Một cá thể hổ đông lạnh bị tịch thu bởi cơ quan chức năng tại Nghệ An

Ảnh: ENV

Ngày 26/01, PC49 Công an tỉnh Nghệ An đã phối hợp với công an huyện Tương Dương tịch thu gần **500** kg ĐVHD gồm **12** xác cây hương, **51** xác khỉ, một xác mèo rừng (*Prionailurus bengalensis*) và nhiều bộ phận của lợn rừng được cất giấu trong một tủ đông lớn tại nhà riêng của đối tượng. Hai cá thể khỉ mặt đỏ (*Macaca arctoides*) còn sống được phát hiện trong vụ việc này cũng đã được tịch thu và thả vào Vườn quốc gia Pù Mát (Hồ sơ lưu trữ số 7953/ENV).

Ngày 13/03, PC49 Công an tỉnh Nghệ An đã tịch thu một cá thể mèo rừng (*Prionailurus bengalensis*) tại một quán ăn trên địa bàn TP. Vinh theo nguồn tin từ tình nguyện viên khi đang hỗ trợ ENV tiến hành khảo sát toàn diện các cơ sở kinh doanh trên địa bàn thành phố. Cơ quan chức năng đã thả cá thể mèo rừng vào Vườn quốc gia Pù Mát. Chủ cửa hàng bị xử phạt hành chính 15 triệu đồng vì hành vi nuôi nhốt ĐVHD thuộc nhóm IB (Hồ sơ lưu trữ số 8082/ENV).

Ngày 17/03, PC49 Công an tỉnh Nghệ An đã bắt giữ một đối tượng đang vận chuyển **06** xác mèo rừng (*Prionailurus bengalensis*) đông lạnh bằng xe máy. Đối tượng thừa nhận đã mua mèo rừng từ các thợ săn (Hồ sơ lưu trữ số 8099/ENV).

Ninh Thuận

Sau khi nhận được tin báo về một cá thể đồi mồi (*Eretmochelys imbricata*) – loài cực kỳ nguy cấp, quý hiếm đang được rao bán tại một nhà hàng nổi, ENV đã chuyển giao thông tin tới PC49 Công an tỉnh Ninh Thuận. Bằng các biện pháp nghiệp vụ, cơ quan chức năng đã bắt giữ thành công khi đối tượng đang chuẩn bị bán cá thể rùa biển. Cá thể rùa biển sau đó được thả tại biển Bình Sơn. Công an tỉnh Ninh Thuận đã ra quyết định xử phạt hành chính các đối tượng liên quan 15 triệu đồng (Hồ sơ lưu trữ số 8115/ENV).

Quảng Bình

Ngày 04/11/2014, Chi cục Kiểm lâm Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng dừng một xe máy và tịch thu xác một cá thể voọc Hà Tĩnh (*Trachypithecus laotum hatinhensis*) đang bị vận chuyển trái phép (Hồ sơ lưu trữ số 7754/ENV).

Ngày 06/01, **03** thợ săn bị cơ quan chức năng bắt giữ khi đang vận chuyển một bao tải chứa các bộ phận của sơn dương (*Capricornis sumatraensis*) ra khỏi rừng. Các thợ săn thừa nhận đã vào rừng đặt bẫy sơn dương và bị bắt khi đang trên đường quay về làng. Vụ việc này đã được khởi tố (Hồ sơ lưu trữ số 8027/ENV).

Ngày 26/01, PC49 Công an tỉnh Quảng Bình dừng một xe khách tuyến Quảng Trị - Hà Nội và phát hiện **02** xác khỉ đuôi dài (*Macaca fascicularis*) và **02** cá thể khỉ mặt đỏ (*Macaca arctoides*) còn sống được nhốt trong lồng sắt giấu dưới khoang hành lý. Xác cá thể khỉ đuôi dài ngay lập tức bị tiêu hủy và **02** cá thể khỉ mặt đỏ còn sống được cơ quan chức năng chuyển đến Trung tâm cứu hộ thuộc Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng. Mặc dù lái xe khai nhận không biết người mang các cá thể này lên xe, đối tượng vẫn bị xử phạt 18 triệu đồng vì hành vi vận chuyển trái phép ĐVHD (Hồ sơ lưu trữ số 7946/ENV).

Xem tiếp trang 10

Thịt và bộ phận của Sơn dương trong vụ săn bắt trái phép ở Quảng Bình

Ảnh: Hạt Kiểm lâm Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng

“Nạn buôn bán ĐVHD sẽ chấm dứt nếu cộng đồng nhận ra rằng buôn bán chỉ mang lại lợi ích cho số ít người trong khi hầu hết chúng ta sẽ phải trả giá cho sự mất đi của một phần quý giá và không thể thay thế của di sản tự nhiên khi một loài ĐVHD bị tuyệt chủng.”

Quảng Nam

Ngày 05/03, khi nhận được thông tin từ một người dân về việc **02** cá thể trăn được trưng bày tại một quán cà phê, Hạt Kiểm lâm Tiên Phước đã kịp thời tịch thu các cá thể này và thả về rừng địa phương (Hồ sơ lưu trữ số 8009/ENV).

Quảng Trị

Ngày 23/01, sau khi ENV nhận được tin báo về một cá thể voọc chà vá chân đen (*Pygathrix nemaeus*) nguy cấp, quý, hiếm bị xích tại một nhà dân, Hạt Kiểm lâm Đăk Rông đã kịp thời tịch thu và thả cá thể voọc này về Khu bảo tồn thiên nhiên Đăk Rông (Hồ sơ lưu trữ số 7930/ENV).

Trong khi tiến hành khảo sát toàn diện các cơ sở kinh doanh tại thành phố Đông Hà, cán bộ ENV và tình nguyện viên đã phát hiện nhiều cá thể ĐVHD gồm các loài giông đất và chim hoang dã đang bị nuôi nhốt tại một nhà hàng. Cây hương và dúi cũng được quảng cáo trên thực đơn. Ngày 20/03, cơ quan chức năng tỉnh Quảng Trị đã

kiểm tra nhà hàng nhưng không tìm thấy cá thể ĐVHD sống nào. Tuy nhiên, nhà hàng đã bị xử phạt **1,5** triệu vì hành vi quảng cáo trái phép ĐVHD trong thực đơn và tất cả thực đơn đã bị cơ quan chức năng tịch thu (Hồ sơ lưu trữ số 6521/ENV).

Thừa Thiên - Huế

Ngày 23/03, một cá thể cây lòn tranh (*Herpestes javanicus*) được thông báo đang bị nuôi nhốt tại một nhà hàng từng có nhiều vi phạm về ĐVHD. Hạt Kiểm lâm địa phương đã nhanh chóng kiểm tra và tịch thu cá thể cây ngay trong ngày. Chủ nhà hàng bị xử phạt **02** triệu đồng (Hồ sơ lưu trữ số 2968/ENV).

Vĩnh Long

Một ngôi chùa tại Vĩnh Long đã đề nghị được hỗ trợ tái thả một cá thể vích nhà chùa nhận nuôi từ một ngư dân địa phương. ENV đã liên lạc với Chi cục Thủy sản tỉnh Vĩnh Long để tiếp nhận và thả cá thể vích ra biển ngày 16/03 (Hồ sơ lưu trữ số 8066/ENV).

Việc ngăn chặn các hành vi vi phạm có tính chất khuyến khích cộng đồng cùng thực hiện vi phạm về ĐVHD là hết sức cần thiết. ENV kêu gọi các cơ quan chức năng ngăn chặn hành vi nuôi nhốt làm vật cảnh. Nếu pháp luật được thực thi nghiêm khắc và thống nhất thì tình trạng săn bắt và mua bán làm vật nuôi sẽ được giảm thiểu đáng kể.

Trong Quý I/2015, ENV ghi nhận nỗ lực của cơ quan chức năng trong việc tịch thu và giải cứu **21** cá thể khỉ trong **18** vụ việc bắt giữ hoặc tự nguyện chuyển giao.

Khỉ thuộc về tự nhiên

Việt Nam có sự phân bố của 05 loài khỉ. Nhiều người thường hiểu nhầm rằng các loài khỉ có thể trở thành vật nuôi trong nhà. Chính vì vậy, ENV và các cơ quan chức năng thường xuyên tiếp nhận thông tin về việc nuôi nhốt khỉ. Tuy nhiên, giống như các loài hoang dã khác, khỉ sinh ra để sống trong tự nhiên thay vì bị cầm tù bởi dây xích và lồng sắt. Khỉ là loài thích sống tự do, di chuyển và tương tác với những cá thể trong đàn.

Nuôi nhốt khỉ làm vật cảnh không chỉ là hành vi trái pháp luật mà còn lan tỏa nhận thức sai lầm về pháp luật liên quan đến các loài hoang dã.

BÁO CÁO VI PHẠM VỀ ĐVHD TỚI

1800 1522

hotline@fpt.vn

Ứng dụng trên Android:

ENV - SOS Động vật hoang dã

HỎI ĐÁP

Tình nguyện viên có được trả tiền để thông báo các vi phạm về ĐVHD? Tôi nghe nói tình nguyện viên ENV khi khảo sát nhà hàng hoặc các cơ sở kinh doanh khác được trả tiền để thông báo vi phạm.

Thông tin đó là không đúng. Không ai trong số 5.927 tình nguyện viên trên 33 tỉnh thành thuộc mạng lưới tình nguyện viên Bảo vệ ĐVHD của ENV được trả tiền cho hoạt động khảo sát tại các cơ sở kinh doanh hay thông báo vi phạm. Hầu hết những tình nguyện viên tham gia Mạng lưới Bảo vệ ĐVHD của ENV là những công dân bình thường, chủ yếu là các bạn trẻ rất quan tâm tới vấn đề bảo vệ ĐVHD và họ sẵn sàng bỏ thời gian, công sức để cùng chung tay nhằm chấm dứt tình trạng săn bắt, buôn bán và tiêu thụ ĐVHD.

PHÒNG BẢO VỆ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

Phòng Bảo vệ Động vật hoang dã (ĐVHD) của ENV được thành lập từ năm 2005 nhằm khuyến khích sự tham gia tích cực hơn nữa của cộng đồng trong nỗ lực ngăn chặn nạn buôn bán ĐVHD bất hợp pháp và tăng cường hiệu quả của các cơ quan thực thi pháp luật tuyến đầu thông qua sự hợp tác, hỗ trợ và chuyển giao thông tin vi phạm từ cộng đồng.

Phòng Bảo vệ ĐVHD vận hành một đường dây nóng miễn phí trên toàn quốc để tiếp nhận thông tin từ người dân về các vi phạm liên quan đến ĐVHD và chuyển giao tới các cơ quan chức năng phù hợp. ENV sau đó làm việc chặt chẽ với cơ quan chức năng, theo sát vụ việc cho tới khi kết thúc và lưu giữ thông tin trong hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia các vi phạm về bảo vệ ĐVHD. Hơn 8.400 vụ việc vi phạm đã được lưu trữ từ khi Phòng Bảo vệ ĐVHD của ENV được thành lập vào năm 2005.

Mục tiêu Phòng bảo vệ ĐVHD của ENV:

- Khuyến khích sự tham gia của cộng đồng trong nỗ lực ngăn chặn nạn buôn bán ĐVHD trái phép;
- Hỗ trợ các cơ quan chức năng trong việc thực thi pháp luật về bảo vệ ĐVHD;
- Lưu giữ thông tin vụ việc và phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng để xác định diễn biến và giải quyết các yếu tố cấu thành của các vi phạm liên quan đến ĐVHD;
- Cung cấp cho cơ quan chức năng những thông tin khuyến cáo dựa trên tin báo và phân tích về tội phạm về ĐVHD;

Các nỗ lực của ENV nhằm ngăn chặn nạn săn bắt và buôn bán ĐVHD sẽ không thể đạt được nếu không có sự hỗ trợ hào phóng từ các đối tác sau:

*Amnéville Zoo
Awely, Wildlife and People
Cleveland Metroparks Zoo
Columbus Zoo and Aquarium
Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF)
Four Paws
Freeland Foundation (ARREST Program)
Houston Zoo
Humane Society International (HSI) of Australia
International Rhino Foundation (IRF)
John D. and Catherine T. MacArthur Foundation
The Rhinose Foundation
Save the Rhinos International (SRI)
SeaWorld & Busch Gardens Conservation Fund
The Lush Fresh Handmade Cosmetics
The Rufford Maurice Laing Foundation
United States Agency for International Development (USAID)
United States Fish and Wildlife Service
World Animal Protection*

ENV cũng xin chân thành cảm ơn các cá nhân từ khắp nơi trên thế giới đã hỗ trợ tài chính, cung cấp các trợ giúp kỹ thuật trọng yếu cũng như đóng góp thời gian để tiếp sức cho những nỗ lực của ENV.

THÔNG TIN LIÊN HỆ

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)
Phòng 1701 (tầng 17), tòa nhà 17T5, đường Hoàng Đạo Thúy, Hà Nội
Điện thoại: (04) 6281 5424
Fax: (04) 6281 5423
Email: env@fpt.vn

 www.thiennhien.org

 www.facebook.com/trungtamgiaoducthiennhien

 www.twitter.com/edu4naturevn